

KÚRIA

Bfv.I.1308/2013/8.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év március hó 19. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A zsarolás büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva az Esztergomi Városi Bíróság 7.B.601/2011/57. számú ítéletét, valamint a Tatabányai Törvényszék 2.Bf.509/2012/13. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

Az Esztergomi Városi Bíróság a 2012. október 31. napján kihirdetett 7.B.601/2011/57. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett zsarolás büntetében [1978. évi IV. törvény 323. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont] mint társtettést. Ezért őt mint különös visszaesőt öt év börtönbüntetésre és öt év közügyektől eltiltásra ítélte, megállapítva, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett a bíróság a járulékos kérdésekről is.

A másodfokon eljáró Tatabányai Törvényszék a 2013. február 28. napján meghozott 2.Bf.509/2012/13. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az előzetes fogvatartás beszámítása, valamint a bűnügyi költség viselése tekintetében megváltoztatta, a terheltnek felrótt bűncselekmény jogszabályi hivatkozását pontosította, egyebekben azt helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozatok ellen a terhelt védője terjesztett

elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. §-ának (1) bekezdés a), b) és c) pontjában írt okokra hivatkozással, amelyben a megtámadott ítéletek hatályon kívül helyezését, a terhelt felmentését, illetve büntetésének lényeges enyhítését indítványozta. Álláspontja szerint az eljárás bíróságok a bizonyítékok téves értékelése alapján anyagi jogot sértő téves minősítésre jutottak. A terhelt cselekménye legfeljebb önbíráskodás büntetnének minősülhet. A bíróság ugyanakkor indokolási kötelezettségét is megsértette [Be. 373. § (1) bekezdés III.a) pont].

A terhelt védője felülvizsgálati indítványát írásban kiegészítette azzal, hogy a tanúk vallomását, és a tényállás megalapozottságát vitatta, valamint törvénysértőnek tartotta a lehallgatási jegyzőkönyvek felhasználását. Végül hivatkozott arra is, hogy a terhére rótt cselekmény büntethetősége elévült. Ezért a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését kérte.

A Legfőbb Ügyészség BF.2394/2013. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben megalapozatlannak tartotta, és a megtámadott ítéletek hatályában fenntartását indítványozta. Kifejtette, hogy felülvizsgálati okként nem vehető figyelembe az indítványnak a tényállás megalapozatlanságát a bizonyítékok téves értékelésével kifogásoló része, mivel a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás kötelezően irányadó. Az indokolási kötelezettség elmulasztására hivatkozást alaptalannak ítélte, mert álláspontja szerint az eljárás bíróságok maradéktalanul teljesítették a bizonyítékok értékelésével kapcsolatban a Be. 258. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott indokolási kötelezettségüket, részletesen kifejtették, hogy a terhelt védekezésével szemben miért a sértett - tanúvallomások által alátámasztott - vallomását fogadták el a tényállás alapjául.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt - mivel azt a terhelt javára nyújtották be - a 2014. január 1. napjától hatályos Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el, és azt részben a törvényben kizártnak, részben megalapozatlannak találta.

A Kúria a megtámadott határozatok felülbírálata során - a Be. 423. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően - a felülvizsgálati indítványban megjelölt okokra volt figyelemmel; emellett tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt, és az indítványban nem hivatkozott feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés I.b) vagy c) pontjában, illetve II-IV.

pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

A fenti törvényi felsorolás a felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértéseket illetően nem bővíthető.

A felülvizsgálati indítványban hivatkozott eljárási szabálysértések [Be. 4. § , 75. §, 78. § (3) bekezdés] a taxatív törvényi felsorolásban nem szerepelnek, esetleges megvalósulásuk esetén relatív eljárási szabálysértésnek minősülnek.

Ezért nem vizsgálható a lehallgatásról készült jegyzőkönyvek felhasználása sem.

A felülvizsgálati indítvány sérelmezte, hogy az eljárási bíróságok határozatai oly mértékben hiányosak a tény és jogkérdésben, hogy abból nem állapítható meg, mire alapozta a bíróság a döntését. Ezt a felülbírálatra alkalmatlanságot az indokolási kötelezettség nem teljesítésének tudta be az indítványozó. Álláspontjának alátámasztására a BH.2010.117. és a BH.2010.4. számú jogesetekre hivatkozott.

A Be. 416. §-ának (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel a Be. 373. §-ának (1) bekezdés III/a. pontja alapján hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés valósul meg, ha a bíróság a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tesz eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

Az indokolási kötelezettség felülvizsgálati eljárásra okot adó megsértése nem állapítható meg, ha az ügydöntő határozatokból kitűnik az eljárási bíróságoknak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, továbbá az, hogy az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontját - a bűnösséggel, a minősítéssel, a büntetéssel kapcsolatban - mire alapozta.

A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadása [BH.2013.10.].

Fentiekből következik, hogy az értékelés eredménye az indokolási kötelezettség teljesítésével kapcsolatos vizsgálatnak nem tárgya, mivel a mérlegeléssel szembeni eltérő értékelést célzó támadás nem lehetséges. Ily módon nem vizsgálható a bűnösség megállapításának, a büntetés kiszabásának, illetve az intézkedés alkalmazásának anyagi jogi helyessége [BH.2012.32.].

A felülvizsgálattal támadott határozatokat illetően a Kúria osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját abban, hogy az eljárt bíróságok maradéktalanul és követhetően, azaz számonkérhetően teljesítették a bizonyítékok értékelésével kapcsolatban a Be. 258. § (3) bekezdés d) pontjában meghatározott kötelezettségüket.

A megtámadott határozatok ezért - a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal ellentétben - nem minősíthetők a felülbírálatra alkalmatlannak. A felülvizsgálati indítványban hivatkozott eseti döntések a megtámadott határozatok kapcsán nem alkalmazhatók. A védő az indokolási kötelezettség megsértése kapcsán lényegében a bizonyítékok mikénti értékelését és ezen keresztül a tényállás megalapozottságát támadta.

A Kúria a felülvizsgálati indítványnak a terhelt elévülés bekövetkezésére hivatkozó érvelését nem találta alaposnak.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A büntethetőség elévüléséről az 1978. évi IV. törvény (Btk.) az alapügyben meghozott jogerős döntés idején hatályos 32. § b) pontja, továbbá a 33-35. §-ai tartalmazzak rendelkezéseket.

A büntethetőség elévül olyan büntett esetén, amely életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, húsz év; egyéb bűncselekmény esetén a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de - ha e törvény másképp nem rendelkezik - legalább három év elteltével [33. § (1) bekezdés a) és b) pontja]. A Btk. 34. § szerint kell számítani az elévülés határidejének kezdő napját, amely befejezett bűncselekmény esetén az a nap, amikor a törvényi tényállás megvalósul.

A Btk. 35. § szerint az elévülést félbeszakítja a büntetőügyekben eljáró hatóságnak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárás cselekménye. A félbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik.

A Kúria ezzel kapcsolatban maradéktalanul osztotta a másodfokú bíróság ítéletének 5. oldalán kifejtett jogi álláspontot.

Az iratokból megállapíthatóan nyomozati szakban az ügyészség által 2002. február 21-én került sor az 1973. évi I. törvény 119. § (1) bekezdése alapján ügyészi elfogatóparancs kibocsátására külföldi terhelt ellen.

Ezt követően a bíróság 2009. szeptember 10. napján bocsátott ki elfogatóparancsot külföldön tartózkodó terhelttel szemben a kiadatás foganatosítása érdekében.

A törvény helyes értelmezése alapján mindkét intézkedés az elévülést félbeszakította, ugyanis a két elfogatóparancs kibocsátására külön törvényi okok, illetőleg célok alapján került sor.

Az 1973. évi I. törvény 119. §-ának (1) bekezdése alapján az elfogatóparancs kibocsátása ismeretlen helyen tartózkodó terhelt felkutatása érdekében történt. A személy- és tárgykörözésről szóló 2001. évi XVIII. törvény 1. §-ának (2) bekezdés a) pontja alapján a körözés az ismeretlen helyen lévő személy vagy tárgy felkutatása, illetve ismeretlen személy, vagy holttest személyazonosságának megállapítása érdekében végzett intézkedések összessége. A felhívott törvényhely c) pontja alapján pedig nemzetközi körözés, nemzetközi szerződés valamint viszonyossági gyakorlat alapján büntető-, polgári vagy közigazgatási ügyben magyar hatóság kezdeményezésére más állam hatósága által az adott állam területén, illetve külföldi állam hatósága kezdeményezésére a magyar hatóság által a Magyar Köztársaság területén végzett körözés.

Fentiekből következően az ügyészség által kibocsátott elfogatóparancs ismeretlen helyen tartózkodó terhelt felkutatását célozta. A terhelt tartózkodási helyének kiderítését követően került sor immár a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XVIII. törvény 32. § (1) bekezdése alapján elfogatóparancs kibocsátására. Amennyiben a külföldön tartózkodó olyan terhelt ellen kell büntetőeljárást lefolytatni, akivel szemben kiadatásnak van helye, a bíróság nemzetközi elfogatóparancsot bocsát ki, és az iratokat megküldi a miniszternek.

A két elfogatóparancsot összehasonlítva tehát megállapítható, hogy míg az ügyészi elfogatóparancs olyan körözést elrendelő határozat volt, amely a terhelt felkutatását célozta, és irányulhatott más állam területére is; addig a kiadatási eljárásban a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény alapján került sor a második elfogatóparancs kibocsátására abból a célból, hogy a terhelt kiadatását a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény alapján végre lehessen hajtani.

Erre figyelemmel az elfogatóparancsok között hatókörük szempontjából is különbség tehető, mégpedig aszerint, hogy a terhelt vélt feltalálása (tartózkodási helye) belföldön vagy külföldön valószínűsíthető. Ilyen esetben kerülhet sor belföldi vagy külföldi elfogatóparancs kibocsátására. Ezzel szemben a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény 32. § alapján kibocsátott elfogatóparancs a kiadatási eljáráshoz kapcsolódik, konkrétan azon esetekben, amikor a Magyar Állam keres meg külföldi államot a kiadatás iránt.

Az 1/2005. számú Büntető jogegységi határozat pedig egyértelműen

állást foglal a tekintetben, hogy a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény alapján folytatott kiadatási eljárásban az Nbj. 32. § alapján kiadott elfogatóparancsnak a bíróság részéről történő kiadása az elévülést félbeszakítja. Ezzel ugyanis a bíróság a terhelt ellen olyan intézkedést tesz, amelyre korábban az eljárás során nem került sor, és amely az ügy érdemi előbbre vitelét célozta.

A felülvizsgálati indítvány a terhelt terhére rótt zsarolás büntette törvénysértő minősítését is kifogásolta, jogi érvei szerint az legfeljebb önbíráskodás büntettének minősíthető, ezért a kiszabott büntetés is eltúlzott.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetve a büntetés végrehajtását a törvényben foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, és a felülvizsgálati indítványban ez a tényállás nem támadható. A felülvizsgálat során az anyagi jogi kifogások kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el. Az irányadó tényállásban nem szereplő, vagy attól eltérő tényre hivatkozó kifogás nem érvényesíthető. Nem vizsgálható a tényállás megalapozottsága, és nincs lehetőség a tényállás hibáinak kiküszöbölésére, a bizonyítékok eltérő értékelésére, illetőleg e célból a megtámadott határozat hatályon kívül helyezésére.

A védő a felülvizsgálati indítványában a vallomások ellentéteire, és az *in dubio pro reo* elvére hivatkozással minősítette az ítéletet törvénysértőnek. Ebben a körben részletesen foglalkozott a sértett szavahihetőségével, illetőleg a vallomását alátámasztó egyéb bizonyítékokkal.

Sérelmezte a jogtalan haszonszerzési célzat megállapítását, vélekedése szerint a vallomásokból ettől eltérő következtetésre lehet jutni. A bűncselekmény jogtalan haszonszerzési célzat hiányában nem minősíthető zsarolásnak.

Az 1978. évi IV. törvény 323. § (1) bekezdésében meghatározott zsarolás büntettét az követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett mást erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön, és ezzel kárt okoz.

Az elkövetési magatartás a sértettnek erőszak vagy fenyegetés alkalmazásával vagyoni kár előidézésére objektíve alkalmas

cselekvés megtételére vagy meg nem tételére, illetve eltűrésére kényszerítése.

A felülvizsgált ítélet tényállása szerint a terhelt sem jogos, sem jogosnak vélt követelése nem állapítható meg, csupán a nem megfelelő értékesítés és elmaradt haszon miatti „bosszú” motiválta őt. A terhelt közölte is a sértettel, hogy a rossz áron történt értékesítés miatt neheztelt rá, és okolta őt a sikertelen üzletért.

A Kúria utal rá, hogy az önbíráskodás szempontjából jogos, a jogilag elismert és perben érvényesíthető igény, amelynek teljesítését az elkövető - kihagyva a törvényes utat - meg nem engedett módon maga kényszeríti ki, jogosnak vélt pedig az az igény, melynek jogi megalapozottsága vitatott vagy objektíve nem, hanem csupán az elkövető megítélése szerint áll fenn, illetőleg az az igény is, melynek önkéntes teljesítését a törvény nem tiltja ugyan, de annak érvényesítéséhez peres utat nem biztosít. Jogtalan haszonról van szó akkor, ha a követelés alapjául szolgáló jogviszony teljes egészében hiányzik [EBH.2008. 1765.].

Kétségtelen tény, hogy a zsarolás és az önbíráskodás büntettének elkövetési magatartásai azonosak, azonban a két bűncselekmény az eltérő célzat alapján határozható el egymástól.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt az igény tekintetében lett volna valamilyen tényeken nyugvó jogcíme, vagy alapja, tehát nem volt jóhiszeműen tévedésben. Minden ténybeli alapot nélkülöző módon jogilag nem érvényesíthető követeléssel lépett fel a sértettel szemben. Ily módon a célzata egyértelműen jogtalan haszonszerzésre irányult.

Mindezekre figyelemmel az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül minősítették a terhelt cselekményét folytatólagosan elkövetett zsarolás büntettének.

A büntetőjog más szabályának olyan megsértése sem történt, amely miatt a kiszabott büntetés törvénysértő lenne, ezért a Kúria a megtámadott határozatokat a Be. 426. § alapján hatályában fenntartotta.

Megjegyzi a Kúria, hogy a Be. 423. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. Ily módon a bűncselekmények minősítésére is az 1978. évi IV. törvény (régi Btk.) az irányadó. Ezért téves a felülvizsgálati indítványnak a 2013. július 1. napjától hatályos, 2012. évi C. törvény (új Btk.) 368. §-ára történt hivatkozása.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja.

Az ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát mellőzheti [Be. 421. § (3) bekezdés].

Budapest, 2014. március 19.

*Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k.
előadó bíró, Dr. Szabó Péter s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*TLné
bírószági tisztviselő*